

Dreptul societăților comerciale

TEMA: II. Constituirea societății
comerciale. Cerințele de publicitate a
societății comerciale.

Subiecte.

- Statutul juridic al societății până la înregistrarea de stat.
- Actul constitutiv și semnatarii lui.
- Înregistrarea de stat a societății comerciale.
- Registrul de stat al persoanelor juridice. Înscrierea și modificarea datelor înscrise în acest registru.
- Cerințele Directivei UE privind registrul de național al societăților comerciale.
- Personalitatea juridică a societății comerciale.
- Nulitatea societăților comerciale.
- Practica judecătorească în domeniul constituirii și înregistrării societăților comerciale.

Obiective:

- să identifice situațiile care împiedică persoana de a avea calitatea de fondator al societății comerciale;
- să caracterizeze condițiile generale și speciale de valabilitate a actului de constituire;
- să elaboreze actele necesare înregistrării societății comerciale;
- să explice procedura de evaluare și transmitere în capitalul social a aportului în natură;
- să reprezinte clienții în procesul de înregistrare a societăților comerciale la organul de înregistrare, la instanțele de judecată;
- să întocmească proiecte de procese verbale a adunărilor asociațiilor, a deciziilor organului de înregistrare și să le conteste;

ACTE NORMATIVE

- Codul civil;
- Legea nr.220/2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;
- Legea nr.135/2007 cu privire la SRL;
- Legea nr.1134/1997 cu privire la S.A.;
- Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor;
- Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (codificare)

Literatură recomandată

- Nicolae Roșca. Constituirea societăților comerciale în Republica Moldova; 2017.
- Comentarii la Codul civil, vol.I;
- Comentariu la Legea nr.135/2007 cu privire la SRL;
- Stanciu Cărpenaru, Tratat de drept comercial român, București, 2016;
- Legea societăților comentată (România), Autori St. Cărpenaru și alții;

Statutul juridic al societății până la înregistrarea de stat.

- **Articolul 7 din Directiva 2017/1132.** Dacă sunt îndeplinite anumite acte în numele unei societăți comerciale în curs de înființare, înainte ca aceasta să fi dobândit personalitate juridică și dacă societatea comercială nu își asumă obligațiile ce rezultă din actele în cauză, persoanele care le-au îndeplinit sunt responsabile solidar și nelimitat pentru acțiunile în cauză, în absența unei clauze contractuale contrare.

Statutul juridic al societății până la înregistrarea de stat Art. 179 C.civil alin.(6)

- Dacă s-a acționat în numele unei persoane juridice în curs de constituire înainte ca aceasta să fi dobândit personalitate juridică și dacă persoana juridică nu își asumă ulterior obligațiile ce rezultă din acțiunile în cauză ori dacă persoana juridică nu se mai constituie, persoanele care au acționat răspund solidar pentru acțiunile în cauză, în absența unei clauze contractuale contrare.

Legea nr.135 /2007

- **Art. 15.** Statutul juridic al societății pînă la înregistrare
(1) Pînă la momentul înregistrării de stat, societatea nu este persoană juridică.

(2) Persoanele care au acționat în numele societății pînă la înregistrarea societății răspund nelimitat și solidar pentru actele juridice încheiate dacă societatea nu își asumă obligațiile ce decurg din aceste acte sau nu se ajunge la un alt acord.
- **Art. 16.** Înregistrarea de stat a societății
(3) Dacă înregistrarea nu a avut loc în termen de 3 luni de la data autentificării notariale a actului de constituire, fondatorii societății se eliberează de obligațiile ce decurg din părțile lor sociale, dacă actul de constituire nu prevede altfel.

Articolul 248 (2) Cod civil

Înregistrarea de stat a societății comerciale

- Dacă înregistrarea societății comerciale nu a avut loc în termen de 3 luni de la data autentificării actului de constituire, membrii ei au dreptul să fie degrevați de obligațiile ce rezultă din subscripțiile lor, dacă actul de constituire nu prevede altfel.

Actul constitutiv și semnatarii lui. Fondatorii.

- Fondatori – persoanele fizice și juridice, inclusiv statul și unitățile administrativ-teritoriale care au dreptul să participe la constituirea persoanei juridice, semnează actul de constituire și varsă aportul la capitalul social.
- Fondatorii persoane fizice. Condiții: 1. capacitatea deplină de exercițiu; 2. să nu-i fie interzis prin lege sau hotărâre judecătorească.
- Fondatorii persoane juridice.
- Persoanele juridice cu scop lucrativ (art. 108, 121 alin.2, 136 alin.2 C. Civ.)
- Persoanele juridice fără scop lucrativ (art. 302 C. Civ.)
- Persoanele juridice de drept public.

Actul de constituire al societății comerciale

- **Actul de constituire** – documentul întocmit și semnat de toți fondatorii, care reflectă voința acestora de a înființa persoana juridică (act de constituire, contract de constituire, statut).
- **Condiții de valabilitate:**
 1. condiții de formă – forma scrisă autentificată notarial sau aprobată prin acte administrative
 2. condiții de fond – capacitatea, consimțământul, obiectul.
 3. condiții specifice – aportul fondatorilor, affectio societatis, participarea la beneficii și pierderi;
- **Conținutul actului de constituire.** Clauze obligatorii: *individualizarea persoanei juridice, identificarea fondatorilor, caracteristicile, capitalul social și aporturile fondatorilor, drepturile și obligațiile fondatorilor, organele persoanei juridice, filiale și reprezentanțe, reorganizarea și lichidarea.*
- Clauze facultative.
- Alte clauze stabilite de lege.

ACTELE DE CONSTITUIRE A SOCIETĂȚILOR COMERCIALE

- **SNC** – actul de constituire (formă de contract);
- **SC** - actul de constituire (formă de contract);
- **SA** – Codul civil: act de constituire; Legea nr.1134/1997 ; contract de constituire și statut;
- **SRL** – Codul civil – Act de constituire; Legea nr.135/2007 **Art. 12** Actul de constituire al societății este contractul de constituire și/sau statutul. Persoana juridică constituită de către un singur fondator activează în baza statutului aprobat de acesta.

Condițiile de valabilitate ale actului de constituire a Soc. comerciale

Condițiile de
valabilitate
ale actului de
constituire

Condițiile formă

Condițiile
de fond

Condițiile
specifice

Condițiile de formă

- FORMA AUTENTICĂ
- Art. 246.
- (1) C.civ. [Societatea comercială se constituie prin act de constituire ~~autenticat notarial~~]
- Art.12 (2) Legea nr.135/2007 [Actul de constituire se semnează de toți fondatorii și se ~~autentică notarial~~].
- Consecința nerespectării:
- Art. 249 (2) lit.a) C.civ.) Societatea comercială poate fi declarată nulă prin hotărâre judecătorească numai atunci când:
 - Actul de constituire lipsește sau nu este ~~autenticat notarial~~

Condițiile de fond

- Capacitatea de exercițiu al persoanelor fondatoare;
- Consimțământul valabil exprimat;
- Obiectul;

Condiție de fond: Capacitatea;

- **Capacitatea persoan. fizice de a fi fondator;**
 - Vârsta majoratului;
 - Căsătorie;
 - Emancipare;
 - Dacă nu există o prevedere legală care interzice sau o hotărâre judecătorească
- **Capacitatea persoan. juridice de a fi fondator;**
 - Poate fi fondator dacă legea, actul de constituire sau o hotărâre a instanței de judecată nu prevede altfel;
- Consecința juridică a nerespectării:
- Art. 249 C.civ. Hotărârea privind nulitatea societății comerciale poate fi pronunțată numai atunci când:
 - e) **toți fondatorii au fost incapabili la data constituirii societății.**

Condiție de fond: Consimțământul

- Consimțământul este voința exteriorizată a persoanei care consimte cu discernământ:
 - să semneze actul de constituire a societății comerciale;
 - Să transmită societății cu titlu de aport anumite valori patrimoniale;
- Viciile de consimțământ:
 - Eroare (asupra naturii juridice a actului, asupra formei de societate, asupra persoanei cu care contactează, asupra obiectului aportului);
 - Dol;
 - Violență;
 - Leziune;

Condiție de fond: Obiectul

- Prin obiect al actului de constituire se subînțelege genul de activitate care urmează să fie desfășurat de către societate:
- Potrivit art.176 C.civ. Societatea comercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzis de lege chiar dacă nu este indicat în actele de constituire,
- Totuși, obiectul de activitate al societății trebuie indicat în actul de constituire;
- **Consecința juridică a nerespectării:**
- Art.249 C. civ. Hotărârea privind nulitatea societății comerciale poate fi pronunțată dacă:
 - obiectul societății este ilicit sau contrar ordinii publice;

Condiții specifice ale actului de constituire

Condiții
specifice ale
actului de
constituire

```
graph TD; A[Condiții specifice ale actului de constituire] --- B[Aportul fondatorilor]; A --- C[Afectio societatis]; A --- D[Participarea la beneficii și pierderi];
```

Aportul
fondatorilor

Afectio
societatis

Participarea la
beneficii
și pierderi

Conținutul actului de constituire

- Clauze obligatorii indicate expres în lege;
- Art.247 C.civ. etc.
- Clauze neobligatorii care pot fi indicate doar dacă fondatorii consideră necesar.

Clauzele obligatorii

- ***Clauzele obligatorii a căror neindicare duc la nulitatea societății:*** (art.249 (2) lit.)
- Hotărîrea privind nulitatea societății comerciale poate fi pronunțată numai atunci cînd: actul de constituire nu prevede:
 - denumirea societății;
 - participațiunile asociaților;
 - mărimea capitalului social subscris;
 - scopul societății;
- Clauze obligatorii a căror neindicare nu duc la nulitatea societății; Altele indicate în lege.

Practica judecătorească

- Nulitatea înregistrării societății din cauza denumirii persoanei juridice; (Cazul UMOR-FM; Cazul CZOM);
- Nulitatea înregistrării sediului societății;

Înregistrarea de stat a societății comerciale

- Organul de înregistrare
- Actele necesare înregistrării
- Termenele de înregistrare
- Decizia asupra cererii de înregistrare

Registrul central

- Registrul de stat se ține pe suport electronic prin intermediul sistemului informațional automatizat.
- Manual ?????

Registrul de stat al persoanelor juridice. Publicitatea.

- *Articolul 2 din Directivă*
- Statele membre adoptă măsurile necesare pentru ca publicitatea obligatorie privind societățile comerciale să vizeze cel puțin următoarele acte și informații:
- (a) actul constitutiv, precum și statutul, dacă face obiectul unui act separat;
- (b) orice modificări ale lor
- (c) după orice modificare a actului constitutiv sau a statutului, textul integral actualizat al actului modificat;
- (d) numirea, încetarea funcției, precum și identitatea persoanelor care, în calitate de organ constituit în temeiul legii sau ca membri ai unui astfel de organ
- (e) cel puțin o dată pe an, valoarea capitalului subscris;
- (f) documentele contabile ale fiecărui exercițiu, a căror publicare este obligatorie în temeiul Directivelor
- (g) orice mutare a sediului social al societății;
- (h) dizolvarea societății
- (j) numirea și identitatea lichidatorilor, precum și competențele acestora, cu excepția cazului în care competențele în cauză rezultă expres și exclusiv din lege și din statutul societății;
- (k) finalizarea procedurii de lichidare și radierea din registru.

Legea nr.220/2007

Art. 33. Conținutul Registrului de stat

În Registrul de stat al persoanelor juridice se înscriu următoarele date despre persoana juridică:
denumirea completă și prescurtată în limba de stat

- data înregistrării și numărul de identificare de stat;
- sediul (adresa poștală, telefon, fax, adresa electronică), inclusiv al filialelor și reprezentanțelor;
- obiectul principal de activitate și durata activității;
- numele, prenumele, numărul de identificare personal (IDNP), domiciliul, numărul de telefon ale fondatorilor (asociațiilor) și administratorului - persoane fizice, numărul de identificare de stat, data înregistrării și sediul (adresa poștală, telefon, fax, adresa electronică) ale fondatorilor (asociațiilor) - persoane juridice;
- termenul pentru care este desemnat administratorul
- mărimea capitalului social și a cotelor de participare ale fondatorilor (asociațiilor);
- date din raportul financiar anual (pentru societățile comerciale) - în baza datelor furnizate de Biroul Național de Statistică;
- numele, prenumele, datele din buletinul de identitate, domiciliul, numărul de telefon și alte date ale administratorului fiduciar și/sau ale administratorului insolvenței desemnați de instanța de judecată, precum și componența nominală a organelor de conducere, supraveghere și control;
- date cu privire la începerea, suspendarea sau încheierea procedurii de reorganizare, cu privire la intentarea procesului de insolvență, cu privire la aplicarea procedurii planului său cu privire la dizolvare, prevăzute de legislație;
- date cu privire la suspendarea și reluarea activității;
- date despre licențele eliberate, suspendate, retrase, anulate (prezentate de către autoritățile de licențiere);
- interdicțiile aplicate de instanțele judecătorești sau de executorii judecătorești;
- date cu privire la deschiderea, modificarea, suspendarea și închiderea conturilor bancare curente și cu privire la datoria față de bugetul public național;
- modul de încetare a existenței (prin reorganizare, lichidare sau radiere din Registrul de stat în temeiul deciziei din oficiu a organului înregistrării de stat);
- date despre lichidator - numele, prenumele, domiciliul, numărul actului de identitate și numărul de identificare personal;

Personalitatea juridică a societății comerciale.

- Atributele de identificare;
- Elementele personalității juridice.
- *Organizare proprie,*
- *Patrimoniu propriu*
- *Scop propriu*
- Capacitatea civilă
- Răspunderea societății comerciale;

Nulitatea societăților comerciale.

Directiva 2017/1132 art.11

- Legislațiile statelor membre pot să prevadă nulitatea societăților doar în următoarele condiții:
- (a) nulitatea trebuie pronunțată prin hotărâre judecătorească;
- (b) nulitatea poate fi pronunțată exclusiv în cazurile menționate la punctele (i)-(vi):
- (i) absența actului constitutiv sau nerespectarea formalităților de control preventiv sau a formei autentice;(ii)obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice;(iii)actul constitutiv sau statutul nu menționează denumirea societății, aporturile, capitalul total subscris sau obiectul de activitate al societății;(iv)nerespectarea dispozițiilor din legislația internă privind quantumul minim al capitalului vărsat;(v)incapacitatea tuturor asociaților fondatori;(vi)numărul asociaților fondatori este mai mic de doi, contrar legislației interne care reglementează societatea comercială.
- Societatea comercială nu face obiectul vreunei cauze de inexistență, nulitate absolută, nulitate relativă sau anulabilitate, altele decât cauzele de nulitate menționate anterior.

Articolul 249 din Codul civil

Nulitatea societății comerciale

- (1) Societatea comercială poate fi declarată nulă prin hotărîre judecătorească.
(2) Hotărîrea privind nulitatea societății comerciale poate fi pronunțată numai atunci cînd:
 - a) actul de constituire lipsește sau nu este autentificat notarial;
 - b) obiectul societății este ilicit sau contrar ordinii publice;
 - c) actul de constituire nu prevede denumirea societății, participațiunile asociaților, mărimea capitalului social subscris sau scopul societății;
 - d) dispozițiile legale privind capitalul social minim nu au fost respectate;
 - e) toți fondatorii au fost incapabili la data constituirii societății.(3) Dispozitivul hotărîrii de declarare a nulității societății comerciale se inserează în publicațiile societății în termen de 15 zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii.

Art. 250 din Codul civil

Efectele declarării nulității societății comerciale

- (1) Pe data la care hotărîrea judecătorească de declarare a nulității societății comerciale rămîne definitivă, aceasta se dizolvă și intră în lichidare. Prin hotărîre judecătorească de declarare a nulității se desemnează lichidatorul societății.

(2) Nulitatea societății comerciale nu afectează actele juridice încheiate în numele ei, excepție constituind cazul prevăzut la alin.(3).

(3) Dacă societatea comercială declarată nulă este insolubilă, lichidarea ei se efectuează conform legislației cu privire la insolabilitate.

(4) Asociații cărora le este imputabilă nulitatea societății comerciale răspund nelimitat și solidar față de ceilalți asociați și față de terți pentru prejudiciul cauzat prin nulitatea societății.

Multumesc!
